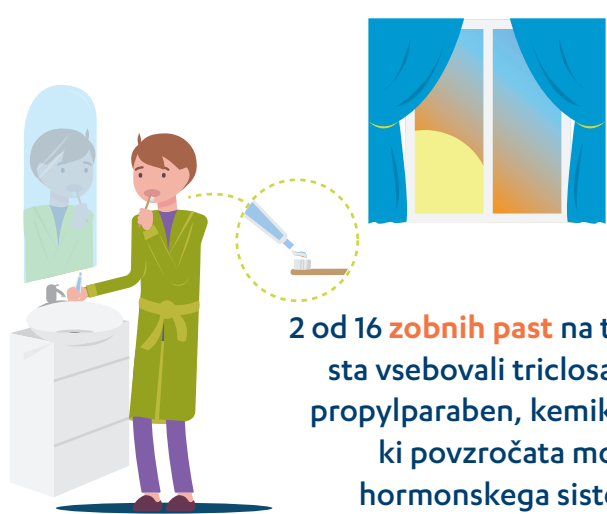

HORMONSKI MOTILCI SKOZI VAŠ DAN

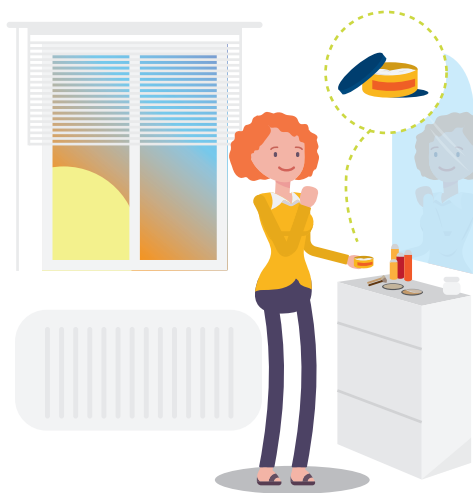
Od jutra do večera smo izpostavljeni kemikalijam, ki lahko škodljivo vplivajo na hormonski sistem. Hormonske motilce poznamo pod kratico EDC. Te škodljive snovi vdihujemo, jih požiramo ali absorbiramo skozi kožo. Hormonski motilci lahko tudi v najmanjših količinah povečajo tveganje za debelost, nevrološke motnje, za razvoj težav s plodnostjo ali celo raka. ⁽¹⁾

Poglejmo, kako smo vsak dan izpostavljeni hormonskim motilecem.

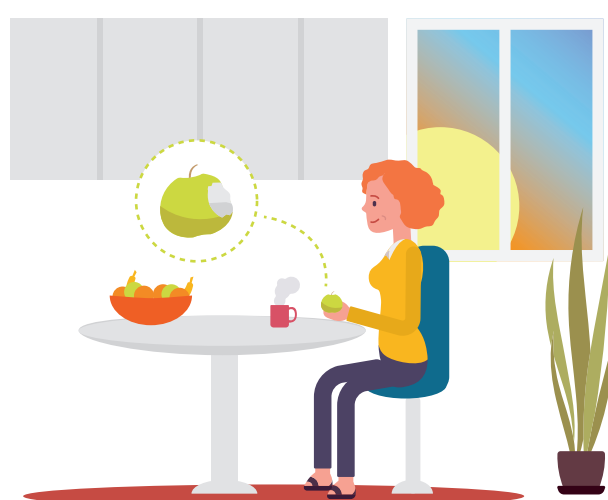
Kaj so pokazali testi, ki smo jih potrošniške organizacije izvedle med letoma 2013 in 2018

2 od 16 **zobnih past** na testu sta vsebovali triclosan ali propylparaben, kemikaliji, ki povzročata motnje hormonskega sistema.

Polovica preizkušenih **balzamov za ustnice** je vsebovala propylparaben ali butylparaben, ki med drugim domnevno prispevata k težavam pri razvoju zarodkov.

Kar 19 odstotkov preverjenih prehranskih izdelkov, večinoma **sadja**, preizkušenih v različnih evropskih državah, je vsebovalo enega ali več ostankov pesticidov, ki spadajo med hormonske motilce.

Polovica preizkušenih **otroških jaken** je vsebovala PFOA, kislino, ki jo povezujejo z nastankom rakavih obolenj.

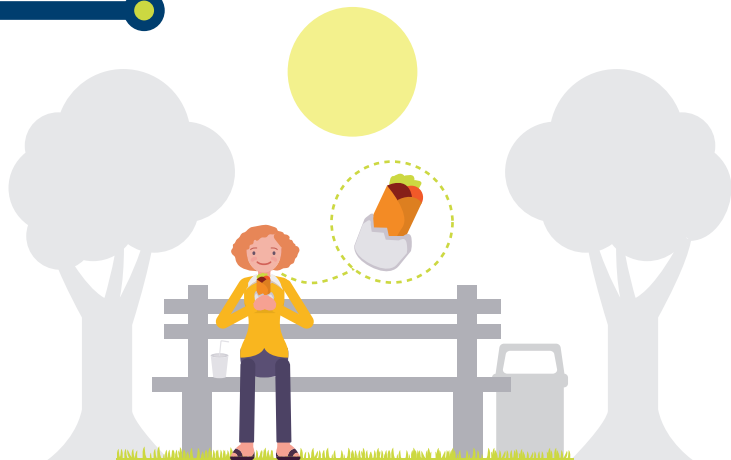
2 od 16 **slušalk** z našega testa sta vsebovali ftalate, snovi, ki jih povezujejo z neplodnostjo.

Ftalati, bisfenol A in druge kemikalije EDC so uhajali iz 9 od 11 **plastenk za vodo** za večkratno uporabo.

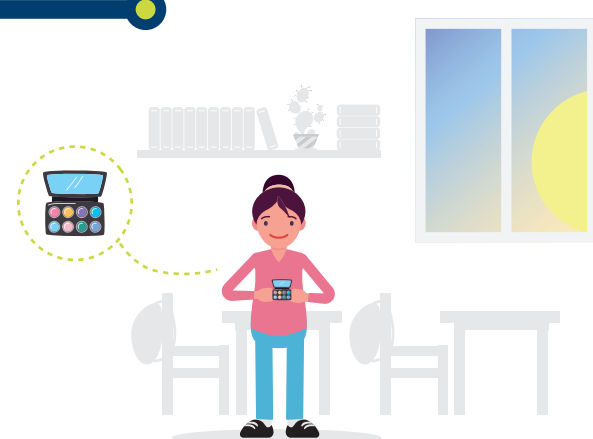
Dve tretjini otroških **žvečilnih gumijev** sta vsebovali aditive, ki lahko oslabijo razvoj otroka.

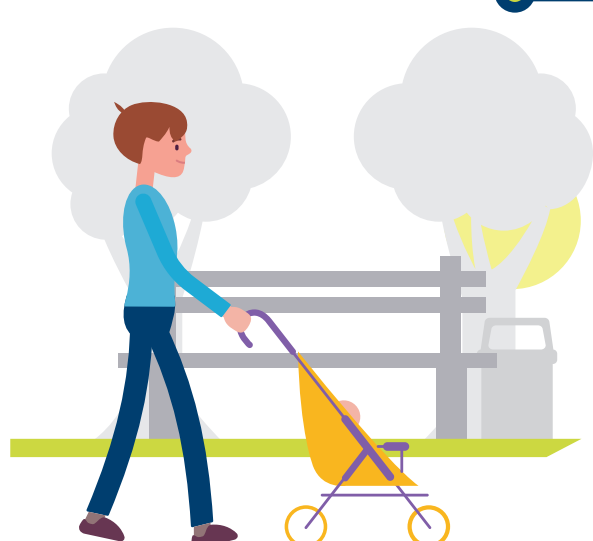
Tretjina v različnih državah preverjenih kosov **embalaže za hrano** je vsebovala fluorove spojine, za katere domnevajo, da spadajo med hormonske motilce.

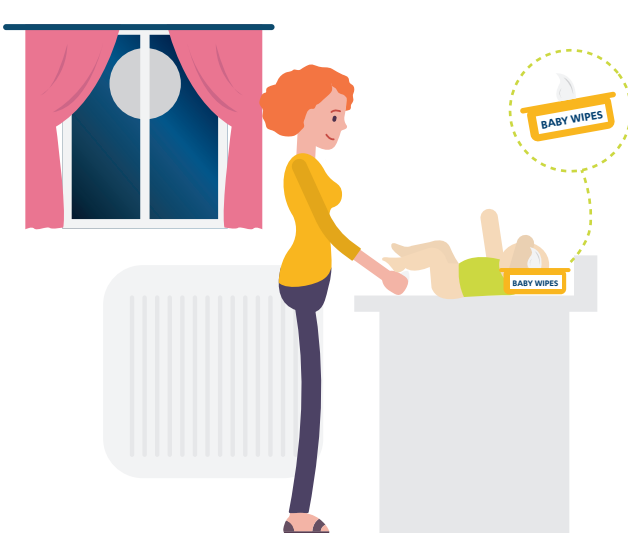
8 od 14 **pločevink z osvežilnimi** pijačami je vsebovalo različne tipe bisfenolov, vključno z bisfenolom A (v notranji prevleki).

V 4 od 11 pregledanih **ličil za otroke** smo odkrili kemikalije EDC. V prav vseh smo odkrili kemikalije, ki škodijo zdravju ali okolju.

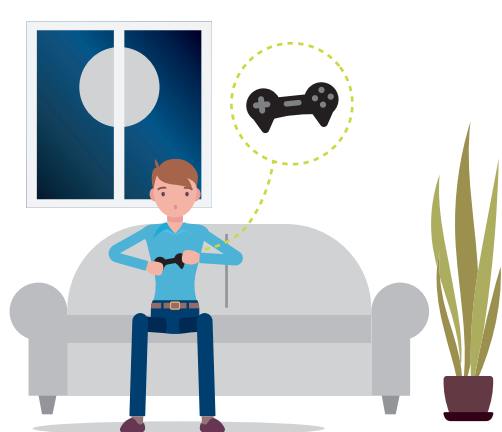
6 od 11 preizkušenih **otroških vozičkov** je vsebovalo klorirane parafine, za katere sumijo, da imajo lastnosti hormonskih motilcev.

4 od 21 **vlažilnih robčkov** so vsebovali parabene, za katere sumijo, da so povezani z motnjami hormonskega sistema.

Tretjina preizkušenih **krem proti gubam** je vsebovala methyl-, propyl- in/ali ethylparabene.

V 4 od 12 **igralnih krmilnikov** smo našli ftalate, klorirane parafine in/ali zaviralce gorenja, ki so hormonski motilci.

Kjer koli smo, lahko v zraku in prahu odkrijemo svinec, bromirane zaviralce gorenja, ftalate in pesticide. Omenjene kemikalije najverjetneje izhajajo iz pohištva, elektronskih naprav, preprog, opleska in podobno.

EU mora poskrbeti za prepoved hormonskih motilcev v izdelkih, ki jih uporabljamo vsak dan.

Nobeden od preverjenih izdelkov sam po sebi ne pomeni tveganja za zdravje. Ko pa jih uporabljamo skupaj z vsemi drugimi izdelki, prispevajo k skrb vzbujajočim dnevnim odmerkom, ki jih imenujemo "koktajl" kemikalij.

Dobra novica je, da smo na testih potrošniških organizacij sicer odkrili hormonske motilce, a ne v vseh izdelkih. O tem, kje se bodo pojavili, ne odloča niti znamka niti cena, kar pomeni, da imamo možnost izbrati varnejšo alternativo, ki ni nujno dražja.

Viri

(1) *Report on Interpretation of knowledge on endocrine disrupting substances (EDs) – what is the risk?* Danish Centre on Endocrine Disrupters, 2019

(2) *Exposure of children and unborn children to selected chemical substances*, Danish Environmental Protection Agency, 2017

Zobne paste: UFC-Que Choisir, ‘Comparatif Dentifrices blanchissants’, 2017.

Balzami za ustnice: Altroconsumo, ‘Una goccia di colore in molto marketing’, Test Salute 112, 2014

Sadje: Pesticide Action Network, ‘Endocrine Disrupting Pesticides in European Food’, 2017

Otroške jakne: Forbrukerrådet, ‘Helseskadelige stoffer funnet i norske barnejakker’, 2015

Slušalke: Forbrugerrådet Tænk, ‘Chemical Dissonance in Headphones’, 2015

Plastenke za vodo: Forbrukerrådet, ‘Drinking bottles leach chemicals’, 2018

Zvečilni gumiji: Forbrugerrådet Tænk, ‘Test: Kemi i tyggegummi’, 2019

Embalaža za hrano: Forbrugerrådet Tænk, Test Achats/Test Aankoop, DECO, Altroconsumo, OCU, ‘Fast food packaging contains unwanted fluorinated substances’, 2017

Pločevinke z osvežilnimi pijačami: Forbrugerrådet Tænk, ‘Test examines the chemicals in soda cans’, 2017

Ličila za otroke: Ličila za otroke: MIPOR, Potrošnikov ZOOM, ‘V darilni papir zavite kemikalije’, 2019

Otroški vozički: Forbrugerrådet Tænk, ‘Pushchairs: These problematic chemicals were found in test’, 2017

Vlažilni robčki: UFC-Que Choisir, ‘Comparatif lingettes classiques’, 2013

Kreme proti gubam: Stiftung Warentest, ‘Keine sichtbare Wirkung – auch teure Cremes mangelhaft’, 2015.

Igralni krmilniki: Forbrugerrådet Tænk, ‘Test: Kemi i controllere til PlayStation, Xbox og Wii’

Za več informacij o različnih kemikalijah obiščite
<https://chemicalsinourlife.echa.europa.eu>

BEUC, 2019.

www.beuc.eu

Ta brošura je del aktivnosti, ki so prejele sredstva iz potrošniškega programa Evropske unije (2014–2020).

BEUC se zahvaljuje Evropski pobudi za okolje in zdravje (EEHI) za sredstva, namenjena pripravi brošure.